

процес – преди много хилядолетия под влияние на тектонските сили в карстовите планински недра са се образували пещери, подземни процепи и надземни скални образувания. Пълноводната в миналото река си е проправяла път през скалите и със свършено майсторство е преобразувала мраморните пукнатини в дълбока водна пещера, чийто таван с течение на времето е изтъняло на места и се е срутил. Предполага се, че отломките от срутването са били отнесени от водите на реката. В резултат на това са се оформили неповторими по своята красота, естествени мраморни моста. Непрестанното действие на водата, снега и ледовете върху скалите дооформя облика на мостовете. Водата действа върху тях не само със своята сила, но и като химически разтворител.

Големият мост поражда с естествената си красота на своя огромен скален отвор. Дължината му е 96 м, а височината – 70 м. Състои се от 3 мраморни арки, като най-голямата е висока 45 и широка 40 м. По

моста минава път. В стените му има две свързани една с друга пещери и множество карстови кухини, които служат за жилище на много птици и прилепи.

Средният мост се намира на 200 м от големия мост, по течението на реката, и прилича на дълъг тунел. Той е дълъг 60 м и висок 50 м. Мостът започва с широк отвор, който постепенно се стеснява, за да се превърне накрая в цепнатина. Към долния му край реката внезапно изчезва и излиза на повърхността след 1.5 км. Близко до него е входът на Ледената пещера, в която до късно лято се задържа лед.

Малкият мост засега не е изследван. Представлява понорна пещера, в която водите на реката изчезват, за да се появят пак на повърхността след 3 км.

Чудните мостове са уникални и с живописната местност, която ги заобикаля – стръмни пропасти и дерета. В близост до тях се намират множество пещери, но повечето от

тях не са годни за туристически посещения, понеже не са обезопасени. Скалистите урви на мостовете са обрасли със здравец, орхидеи, маргаритки, див карамфил и едно от най-редките растения в света, останали от ледниковата епоха – силивряка, или както е по-известно, цветето на Орфей (*Haberlea rodopenzis*). Близко до мостовете се намира туристическата хижа „Чудните мостове“. Оттук тръгват няколко екопътеки, които водят до хижите „Кабата“, „Изгрев“, „Персенк“.

Скалният феномен е обявен за защитена територия през 1949 г., а през 1961 г. – за природна забележителност. Днес той е един от 100-те национални туристически обекта. Интересна традиция е възникнала след обявяването на мостовете за туристически обект — всеки турист, минал под големия мост, записва името си с въглен на стената. В района са снимани сцени от филма „Време разделно“.

Д-р Красимира Мархалева

Седемте Рилски езера

Седемте Рилски езера се смятат за най-живописната, привлекателна и посещавана група езера в Рила планина. Те се намират в северозападната ѝ част. Разположени са на различна височина – между 2095 и 2535 м. Затова, погледнати отгоре, приличат на големи стъпки, сътворени от природата, които водят нагоре към планината. Отделните езера са свързани помежду си чрез малки поточета. За да стигнат до езерата, туристите традиционно избират между два варианта – от Рилския манастир или през Паничище.

Изходен пункт за езерата е хижата Рилски езера. Най-ниско разположено езеро е **Долното** – 2095 м н.в., чиято площ е 5,9 хектара. Близко до него се намира **Рибното езеро**, което е най-плитко. Езерото **Трилистника** е с неправилна форма и ниски брегове. Често пъти туристите предпочитат да разпъват палатки в района на тези езера. В близост до тях се намира езерото **Близнака**. То е най-голямото от седемте езера – площта на водната му повърхност е 168,6 дка, надморската му височина е 2243 м, а по дълбочина е на трето място.

След около 30 минути изкачване се стига до следващото по височина езеро, наречено **Бъбрека** заради формата си. То се намира на 2282 м н.в. и е два пъти по-голямо от Рибното и Трилистника – неговата площ е 85 дка. Езерото е второто по дълбочина след **Окото** – 28 м. То има най-стръмни брегове от цялата група. Бъбрека служи за отправна точка към хижите Скакавица, Рилски езера, Седемте езера. Всяка година през август последователите на Петър Дънов се събират на поляната край езерото, където провеждат мистериите и сбирките

си, изпълнявайки т.нар. кръгов танц – паневритмията. Те остават край езерото, за да посрещат изгрева на слънцето. Освен това, край Бъбрека има удобни места за пикник, много туристи предпочитат да отидат там, наслаждавайки се на спокойните води на езерото, преди да започнат стръмното изкачване по пътя към езерния връх. След около 20–30 минути упорито катерене се стига до предпоследното по височина езеро – **Окото**, в чиито кристално чисти и студени води се отразява синьото небе. Името си то е получило заради почти идеалната си овална форма

и наситеносиния цвят на водите си. Даже се твърди, че погледнато от Отовишки връх, то наподобява очен ирис. Езерото е известно и с името **Сърцето**. Уникалното на това езеро е, че през цялата година то задържа лед по повърхността си, а върху стръмния склон над него има сняг даже през лятото. Намира се на 2440 м н.в. Това е и най-дълбокото езеро не само в Рила планина и в България, но и на целия Балкански полуостров – през 1963 г. дълбочината му е измерена за пръв път с помощта на въже и тежест и е установено, че

тя достига 37,5 м. През октомври 2005 г. двама български водолази – Румен Железаров и операторът Владимир Веков за пръв път в историята на водолазното дело в България извършват уникално спускане, като достигат до най-дълбоката му точка, която тогава е била 37,7 м, установявайки, че дълбочината му през годините се увеличава. В момента тя е приблизително 40 м. Вляво от Окоото започва стръмен участък, следва равна пътека и накрая 15 минутно изкачване на езерния връх. Там е разположено езе-

рото **Сълзата**, което е най-високото (2535 м), но и най-малкото по площ – 10 дка. Дълбоко е едва 4,5 м. Получило е името си заради кристалночистата и прозрачна вода, която предлага видимост в дълбочина. Всъщност, именно високата надморска височина „пази“ не само Сълзата, но и Окоото от замърсявания, причинени от човека. През по-голямата част от годината водата на езерото Сълзата е замръзнала. Тя е бедна на минерали, понеже езерото се охранява от дъждовна вода и сняг. То е известно още и с наименованието **Горното**.

Смята се, че езерото дава началото на р. Джерман. Опитните туристи често пъти предупреждават, че пътеката от Окоото до Сълзата е лавиноопасна при зимни условия. Ако туристите са избрали Рилския манастир за отправна точка по пътя към езерата, те могат да достигнат до езерото Сълзата от връх Мальовица.

От езерния връх пред туристите се разкрива уникална панорамна гледка – те могат да наблюдават всички езера едновременно на фона на планинските зъбери. Рилските езера са заобиколени от планински поляни, които са чудесно място за уморените от дългия преход туристи. Водата е кристално чиста и студена даже през летните месеци.

Окоото

Д-р Красимира Мархалева